

A NYOMDAI KÖTELES PÉLDÁNYOKRÓL.

A nyomdatermékek tudományos czélokra szolgáló köteles példányainak beszoigáltatásáról az idén a törvényhozás új törvényczikket alkotott, mely az Országos Törvénytárban 1897. november 21-iki szentesítéssel, ugyancsak november hó 25-én, XLI. szám alatt jelent meg.

A törvényczikket, melynek életbeléptetéséről a közoktatásügyi és igazságügyi miniszterek külön rendeletben fognak intézkedni, fontosságánál fogva egész terjedelmében a következőkben közöljük :

1897. évi XLI. törvényczikk

a nyomdatermékek tudományos czélokra szolgáló köteles példányainak beszoigáltatásáról.

1. §. A Magyarországon nyomtatott, gépi sokszorosítás útján készült nyomdatermékekből, a nyomtató tudományos czélokra két példányt tartozik ingyen beszoigáltatni, és pedig : 1. egy példányt a Magyar Nemzeti Múzeumnak ; 2. egy példányt a Magyar Tud. Akadémiának, Horvát-Szlavonországnak-

ban vagy a külföldön nyomtatott, de a jelen törvény hatálya alatt álló országrészekben kiadott nyomdatermékek köteles példányait a kiadó tartozik beszolgáltatni.

2. §. A Magyar Nemzeti Múzeumot megillető példány beszolgáltatásának kötelezettsége kiterjed a gépi sokszorosítás útján készült minden nyomdatermékre ; tehát nemcsak az elárúrási forgalomra, vagy általában terjesztésre szánt, szorosabb értelemben vett írói művekre, hanem a kéziratképen nyomtatottakra is, valamint az időszakai sajtó s a ponyvairódalom termékeire ; statisztikai kimutatásokra, iskolai értesítőkre, név- és naptárakra ; továbbá a gépi sokszorosítás minden ágában előállított föld- és térképekre, hangjegyekre, képes ábrázolásokra stb. ; ez utóbbiak akár önállóan, szöveggel, vagy szöveg nélkül, akár mint valamely nyomtatvány kiegészítő részei kerülnek forgalomba.

3. §. A Magyar Nemzeti Múzeumnak be nem szolgáltatandók : 1. az érték- és hitelpapírok és értékjegyek ; 2. a hivatali ügykezelésre szánt hivatali nyomtatványok, a mindennemű üzleti nyomtatványok ; 3. a vonalzott űrlapok és könyvek, címkék (etiquettek és vignetták) ; 4. családi értesítések, levélpapírok, látogató- és köszöntő-jegyek, meghívók, szavazólapok s kizárólag magánhasználatra készült egyéb alkalmi nyomtatványok ; 5. könyomás és egyéb gépi többszörösítés útján másolt kéziratok ; 6. fényképek, ha azok tisztán vegyi úton készültek. A 2—6. alatt felsorolt nyomdatermékek beszolgáltatása azonban kötelezővé válik, ha valamely beszolgáltatandó más nyomdatermék kiegészítő részeit vagy mellékleteit képezik.

A jelen szakasz 2., 4. és 5. pontjai alól kivételt képeznek és a 2. §. értelmében beszolgáltatandók : a hivatalok, ipari és kereskedelmi vállalatok, egyesületek és társulatok évi jelentései ; továbbá a falragaszok, szinlapok, műsorok és gyászjelentések ; végül a tudományos czélból készített fakszimilék, a tankönyveket helyettesítő könyomatos tanári előadások és a könyomatos hírlapok.

4. §. A Magyar Tudományos Akadémiának, a nyomdatermék-kimutatással egyidejűleg, csak a következő nyomtatványok szol-

gáltatandók be: 1. gépi sokszorosítás útján kötetes vagy füzetes alakban kiadott mindennemű írói mű; 2. a ponyvairodalomból az egylevelű nyomtatványok is; 3. minden időszakos folyóirat, kivéve az egy hétnél rövidebb időközökben megjelenő hírlapokat; 4. iskolai értesítők, évi jelentések, statisztikai kimutatók, név- és naptárak, föld- és térképek.

5. §. A napilapok havonként összegyűjtve, egyéb időszakos nyomdatermékek, valamint a füzetes kiadványok és minden más nyomdatermék köteles példányai pedig naptári évnegyedenként összegyűjtve, a forgalombahozatalt követő hónap, illetőleg negyedév első két hete alatt, közvetlenül szolgáltatandók be az 1. §-ban 1—2. alatt megjelölt rendeltetési helyekre.

6. §. A beszolgáltatásra kötelezettnek a beszolgáltatott köteles példányokhoz két azonos nyomdatermék-kimutatást kell csatolnia. E kimutatásokban a beszolgáltatott példányok címei folyószámok alatt egyenként felsorolandók, a beküldő nevének (cégének) és lakásának pontos bejegyzése mellett.

A mennyiben elháríthatlan okokból valamely beküldendő köteles példány csatolva nem volna, ez okok s az utólagos beküldésre kért újabb határidő a kimutatásokba szintén pontosan bejegyzendők.

A nyomdatermék-kimutatás egyik példánya, a beküldött köteles példányok átvételének tanúsításával, a beszolgáltatásra kötelezettnek visszaküldendő.

7. §. A köteles példányokat a magyar kir. államnyomda is rendeltetési helyekre beszolgáltatni tartozik, kivéve azokat a nyomdatermékeket, melyeknek határidőhöz kötött, vagy feltétlen titokban tartását fontos állami érdekből az illetékes felettes hatóság esetről-esetre elrendeli. Más nyomdákban készült egyes nyomdatermékek beszolgáltatása alól, az érdekelt fél indokolt kérelmére, a vallás- és közoktatásügyi miniszter adhat időhöz kötött, vagy végleges felmentést.

8. §. A beszolgáltatott köteles példánynak teljesnek és hibátlanoknak kell lennie. — Ha egy kiadáshoz tartozó példányok között a tartalomban eltérés forog fenn, a köteles példány mindegyik változatból beszolgáltatandó. Egy kiadáshoz tartozó, de különböző papirososon nyomtatott példányok közül a

jobb minőségű papiroson nyomtatott példány szolgáltatandó be, kivéve, ha a jobb minőségű papiroson nyomtatott díszpéldányok száma huszonötöt meg nem halad. Új kiadásokból, még ha változatlanok is (stereotip-nyomás), valamint külön lenyomatokból és kivonatokból újabb köteles példányok szolgáltatandók be.

9. §. A mennyiben valamely nyomdatermék szövegének vagy kiegészítő más részeinek, a hozzá való képes ábrázolásoknak, hangjegyeknek, föld- és térképeknek stb. nyomtatása és előállítására több nyomda között oszlik meg, valamennyi közreműködő magyarországi nyomtatót és a kiadót a teljes köteles példány beszerzéséért egyetemleges felelősség terheli. — Úgy az illető nyomtatók, mint a kiadó évnegyedes kimutatásaikba a különböző helyen készült nyomdaterméket bejegyezni s megnevezni tartoznak azt, a ki a beszerzést magára vállalta. A mennyiben azonban a teljes köteles példány egyik kimutatáshoz sem volna csatolva, annak beszerzése az illető nyomtatók bármelyikétől, vagy a kiadótól követelhető.

10. §. A köteles példányok, valamint az átvételi elismervények postai küldése, a fennálló postarendszabályok betartásától feltételezetten, portódíjmentességet élvez.

11. §. A rendeltetési helyökre kellő időben nem érkezett köteles példányoknak utólagos beszerzését, vagy a nem teljes, hibás és általában a jelen törvényben megkövetelt kellékeknek meg nem felelő példányoknak kifogástalanokkal való pótlását a Magyar Nemzeti Múzeum, illetőleg a Magyar Tudományos Akadémia az 5. §-ban a beszerzésre megszabott határidő leteltétől számított három éven belül a mulasztással terhelt féltől postán ajánlva küldött felszólítás útján megkövetelheti és a felszólítás teljesítésére, annak keltétől számított legalább harmincz napi záros határidőt tűz ki. E felhívás sikertelensége a 12. §-ban megállapított következményeket vonja maga után.

12. §. Kihágást követ el és 100 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő: 1. a ki a 11. §-ban megszabott felszólításra, az abban kitűzött záros határidő alatt, a köteles példányt

be nem szolgáltatja, illetőleg a jelen törvényben megkövetelt kellékeknek meg nem felelő köteles példányt kifogástalannal nem pótolja; 2. a ki a köteles példányokkal együtt beküldendő kimutatásokra nézve a jelen törvény rendelkezéseit megszegi.

A jelen szakasz 1. pontjában körülírt kihágás elkövetőjét a be nem küldött, vagy nem pótolta példány vételárában is el kell marasztalni az átvételre jogosult Magyar Nemzeti Múzeum, illetőleg Magyar Tudományos Akadémia javára.

13. §. A jelen törvény 12. §-ában említett kihágási ügyekben, úgy a pénzbüntetésre, valamint a be nem küldött, vagy nem pótolta köteles példány vételárának megfizetésére nézve, az 1880 : XXXVII. t.-cz. 40. §-ának 5. pontjához képest a királyi járásbíróóságok járnak el.

14. §. A befolyt pénzbüntetés annak a könyvtárnak gyarapítására fordítandó, melynek érdekében az eljárás folyamatba tétetett.

15. §. A nyomdatermékek ama köteles példányai, melyek a fennálló törvények és szabályok szerint a sajtóügyi közvadásznak adatnak be, — a mennyiben azokra nézve további nyilvántartás vagy hivatali használat szüksége már nem forog fenn — a Magyarországon létező vagy létesítendő oly nyilvános múzeumok és könyvtárak gyarapítására fordítandók, melyeket e célból a vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelöl. A sajtóügyi közvadászhoz érkezett köteles példányok kezelésének, őrzésének, átvételének és átadásának módozatait, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt múzeumok és könyvtárak részére való átadás alól a kivételeket az igazságügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterek rendeleti úton állapítják meg. Egyebekben a jelen törvény nem érinti a fennálló törvények és más jogszabályok ama rendelkezéseit, melyek a nyomdatermékeknek sajtórendészeti célokra szolgáló köteles példányaira és a nyomdatermékeknek sajtórendészeti szempontból szükséges nyilvántartására vonatkoznak.

16. §. A fennálló törvények és más jogszabályok ama rendelkezései, melyek a nyomdatermékeknek tudományos célokra szolgáló köteles példányaira szólnak, az 1897 : XXXV. törvényczikk kivételével hatályon kívül helyeztetnek.

17. §. A jelen törvény hatálya a magyar állam egész területére kiterjed, Horvát- és Szlavonországok kivételével.

18. §. Jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi és az igazságügyi miniszterek bízhatnak meg.

Mint minden törvény, ez is nehézkes mondat-szerkezettel magyaráz, úgy, hogy a laikus, a ki nem igen járatos a törvények ágas-bogas elágazásai között, bizony könnyen elfelejti annak tartalmát. De nem fogják azt eszökben tartani azok sem, a kik folyton vele bíbelődnek és nem egyszer lesz a nyomdásznak még e miatt konfliktusa. Sok olyan általános meghatározás van e törvényben, a melyet kétféleképen lehet értelmezni. Itt van például az, a hol azt mondja, hogy mindig a jobb minőségű papirra nyomott példányokból kell beküldeni, ha az nem kevesebb 25 darabnál. Jó, már most valaki csináltathat száz darab olyan finom kötésű könyvet, a melynek egyes példányainak táblája forintokba kerül, míg a *gyengébb minőségű* papiros táblája csak 25—30 krajczáros táblát kap: kérdés tehát, hogy itt lehet-e a jobb minőségű kiadást az olcsóbb minőségű kötésbe téve elküldeni?

Tudjuk, hogy mennyi bajt okoz még most is a bélyegtörvény. Lesz még ezzel is elég bajunk. De a ki szorosán ragaszkodik a paragrafusokhoz, az sok kellemetlenséget hárít el magáról.